

نقش واسطه‌ای پرخاشگری در ارتباط بین خودشیفتگی و جامعه‌پسندی: مدلی واریانس‌محور

تاریخ پذیرش: 1402/11/11

تاریخ دریافت: 1402/8/10

ستار صیدی^{*1}

مقاله پژوهشی

چکیده

مقدمه: داشتن جامعه سالم در گرو رفتار جامعه‌پسند افراد آن است بنابراین درک عوامل مؤثر بر این رفتارها حائز اهمیت است. پژوهش حاضر با هدف بررسی مدل واریانس‌محور نقش واسطه‌ای پرخاشگری در ارتباط بین خودشیفتگی و جامعه‌پسندی در دانشجویان انجام شد.

روش: طرح پژوهش از نوع توصیفی - همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل 7589 دانشجوی دانشگاه آزاد اسلامی در سال 1402 بود که تعداد 341 نفر به روش نمونه‌گیری ترکیبی (مرحله اول تصادفی خوشه‌ای و مرحله دوم در دسترس) در پژوهش شرکت کردند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه‌های خودشیفتگی (راسکین و تری، 1988)، پرخاشگری (زاهدی فر، 1379) و مجموعه شخصیت جامعه‌پسند (پنر، 2002) استفاده شد. تحلیل داده‌ها در چارچوب مدل‌سازی معادلات ساختاری با استفاده از نرم افزار 3 PLS انجام شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که مدل کلی پژوهش، به صورت مطلوبی با داده‌ها برازش دارد. در بررسی یافته‌ها مشخص شد، اثر مستقیم خودشیفتگی بر پرخاشگری و اثر مستقیم پرخاشگری بر شخصیت جامعه‌پسند ($P \leq 0/01$) و اثر غیرمستقیم خودشیفتگی بر جامعه‌پسندی معنادار می‌باشد ($P \leq 0/05$).

نتیجه‌گیری: نتایج پیامدهایی برای مفهوم‌سازی خودشیفتگی، اهمیت نقش واسطه‌ای پرخاشگری و بهبود درک شخصیت جامعه‌پسند دارد. لذا، با توجه به تأیید نقش واسطه‌ای پرخاشگری در ارتباط بین خودشیفتگی و جامعه‌پسندی می‌توان برای کاهش خودشیفتگی و افزایش جامعه‌پسندی در دانشجویان برنامه‌هایی برای آموزش و کاهش پرخاشگری آنان مدنظر قرار داد.

کلمات کلیدی: پرخاشگری، جامعه‌پسندی، خودشیفتگی.

1. دکتری، گروه روان‌شناسی، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران

* نویسنده مسئول: saidi.sattar@gmail.com

The Mediator Role of Aggression in Relationship Between Narcissism and Pro-Sociality: A Variance-based Model

Received: 2023/07/05 Accepted: 2023/11/09

Sattar Saidi^{1*}

Original Article

Abstract

Introduction: Having a healthy society depends on the prosocial behavior of its people, so it is important to understand the factors that affect these behaviors. This study aimed to investigate the variance-based model of the mediating role of aggression in the relationship between narcissism and prosociality in university students.

Method: The research design is descriptive-correlational. The statistical population of the study included 7589 students of Islamic Azad University in 2023, and 341 people participated in the research using a combined sampling method (The first stage is cluster random and the second stage is available). The questionnaires on narcissism (Raskin and Terry, 1988), aggression (Zahedifar, 2000), and prosocial personality battery (Penner, 2002) were used to collect data. Data analysis in the framework of structural equation modeling using Smart P. L. S 3.2.8 software was done.

Findings: The results showed that the general research model fits well with the data. The findings showed that the direct effect of narcissism on aggression, the direct effect of aggression on the prosocial personality ($P < 0.01$), and the indirect effect of narcissism on prosociality is significant ($P < 0.05$).

Conclusion: The results have implications for the conceptualization of narcissism, the importance of the mediating role of aggression, and improving the understanding of prosocial personality. Therefore, considering the confirmation of the mediating role of aggression in the relationship between narcissism and prosocial behavior, programs for training and reducing aggression can be considered to decrease narcissism and increase prosocial behavior in students.

Keywords: Aggression, Pro-Sociality, Narcissism.

¹ PhD of Psychology, Department of Psychology, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran.

* Corresponding Author: saidi.sattar@gmail.com

مقدمه

مؤسسات آموزش عالی، بیشتر بر رفتارهای ضد اجتماعی دانشجویان مانند تخلفات امتحانی، تخریب زیرساخت‌ها و . . . تمرکز می‌کنند. پیامدهای هزینه‌ای برای چنین اقداماتی وجود دارد. اما آیا برای بررسی رفتار مثبت دانشجویان و مزایای احتمالی آن وقت گذاشته ایم؟ شواهد نشان می‌دهد که تعداد کمی از تحقیقات آموزشی به جنبه جامعه‌پسند دانشجویان توجه کرده اند (کواین، یدنا و آمبوتوما¹، 2016). توسعه جامعه‌پسندی ارتباط نزدیکی با پیامدهای رشد مثبت از جمله موفقیت تحصیلی، ارزش خود مثبت، روابط مثبت با دیگران، و شایستگی اجتماعی بالاتر برای جوانان دارد (پنر، دویديو، پیلیاوین و شرودر²، 2005). رفتار جامعه‌پسند³، اعمالی است که افراد (اغلب بدون هیچ سود فوری برای کمک کننده) به دیگران کمک می‌کنند (بداگانکار⁴، 2023). اعمالی نظیر مسئولیت پذیری، همکاری، کمک رسانی، دلداری و معیارهای اخلاقی (چرنیاک و کوشنیر⁵، 2018)، دادن پول به خیریه و اهدای عضو برای پیوند (بارتال، دسیتی و میسون⁶، 2011)، مشارکت، مراقبت و یاری رسانی (باتسون⁷، 2011)، کمک مالی به نیازمندان، راه انداختن خیریه و حمایت از افرادی که شغل خود را از دست داده اند (بامشتایگر و سیگل⁸، 2018)، بدون انتظار پاداش یا عمل متقابل (پاگانو، زلتنر، پست، جابر، زیویاک و استات⁹، 2009) است. رفتار جامعه‌پسند به عنوان یک مهارت اجتماعی و بخش بسیار رایج زندگی اجتماعی، یکی از بهترین ویژگی‌های طبیعت انسان (بداگانکار، 2023)، یک عامل مهم پذیرش اجتماعی و برتری (لافونتانا و سیلسن¹⁰، 2002؛ هاولی¹¹، 2003)، و شاخصی از شایستگی اجتماعی است که با پیامدهای مثبتی از جمله روابط اجتماعی و مثبت با همسالان (ونتزل، فیلیستی و لونی¹²، 2007)، بهزیستی روان شناختی (مک ماهون، ورنسمن و پارتز¹³، 2006)، و عملکرد تحصیلی (ونتزل، فیلیستی و لونی، 2007) مرتبط شده است. رفتار جامعه‌پسند در سطح فردی، با سازگاری در حوزه‌های مختلف مثلاً پیشرفت آکادمیک مرتبط شده است (ولز، پارک، ویدامن و اونیل¹⁴، 2001)، و در سطح اجتماعی، به بهزیستی و سلامت دیگران کمک می‌کند (آبو¹⁵، 2017). رفتار جامعه‌پسند در تضاد با رفتار پرخاشگرانه است (یونگ و شرودر-آبه¹⁶، 2019). رفتارهای جامعه‌پسند و پرخاشگرانه موضوعات مهمی هستند و برای فهم اینکه چگونه پیامدهای رشد مثبت را برای جوانان ارتقاء بدهیم بسیار مناسب هستند (بلگریو، نگوین، جانسون و هود¹⁷، 2011). این دو معمولاً به عنوان رفتارهای اجتماعی دیده می‌شوند که پیامدهای سلامتی و اجتماعی مهمی دارند (کارلو، 2006؛ کارلو، مک گینلی، هیز و مارتینز¹⁸، 2012). همچنین، دارای پیامدهای مهمی برای پیشرفت تحصیلی نوجوانان، بهزیستی و سازگاری هیجانی اجتماعی درازمدت هستند (ونتزل، فیلیستی و لونی، 2007؛ جونز، براون، هوگلد و آبر¹⁹، 2010).

1. Quain, Yidana & Ambotumah
2. Penner, Dovidio, Piliavin & Schroeder
3. Prosocial behavior
4. Bhadgaonkar
5. Chernyak & Kushnir
6. Bartal, Decety & Mason
7. Batson
8. Baumsteiger & Siegel
9. Pagano, Zeltner, Post, Jaber, Zywiak & Stout
10. LaFontana & Cillessen
11. Hawley
12. Wentzel, Filisetti & Looney
13. McMahon, Wernsman & Parnes
14. Welsh, Parke, Widaman & O'Neil
15. Abo
16. Jung & Schröder-Abé
17. Belgrave, Nguyen, Johnson & Hood
18. Carlo, McGinley, Hayes and Martinez
19. Jones, Brown, Hoggland & Aber

پرخاشگری که در دهه‌های گذشته توجه تحقیقات را به خود جلب کرده است (کالمی¹ و همکاران، 2019)، یک رفتار اجتماعی با انگیزه‌های خودخواهانه (مک‌گینلی و کارلو²، 2007)، و اعمالی با هدف وارد آوردن صدمه یا آسیب به موجود زنده دیگری است (بیدگانکار، 2023)، که شامل درد و رنج و آسیب جسمانی یا روانی است (آرونسون³، 2011)، و بر این اساس رفتارهایی مانند مسخره کردن، طرد کردن و شایعه پراکنی را نیز شامل می‌شود (گرین⁴، 2005). پرخاشگری یک عامل خطر مهم برای پیامدهای رشد منفی شناختی و اجتماعی است (میهان، هیوز و کاول⁵، 2003)، و با روابط اجتماعی ضعیف (بارنو، لوخت و فریبرگر⁶، 2005)، بزهدکاری (سالیوان، فارل و کلیور⁷، 2006)، و ناسازگاری روان شناختی (سالیوان، هلمز، کلیور و گودمن⁸، 2010) همراه است. لذا، آنچه سبب توجه پژوهشگران به موضوع پرخاشگری شده آثار نامطلوب آن بر رفتار بین فردی و حالات درونی افراد (اوزدمیر، وازسونی و کوک⁹، 2012)، و آثار مخرب آن بر قابلیت اجتماعی، کارآمدی و روابط بین فردی (سادوک و سادوک¹⁰، 2007) است. پرخاشگری و خشونت یکی از مشکلات رایج سلامت عمومی است که به شدت به افراد، خانواده‌ها و جامعه آسیب می‌رساند (لی هوا و هی¹¹، 2021). نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهد که اعمال جامعه‌پسندانه و پرخاشگرانه رابطه معکوس دارند (اسپاتارو، کالابرو، و لونگوباردی¹²، 2020؛ لیورکا، ریچاد و مالوندا¹³، 2017؛ مالوندا، لیورکا، مشورادو، سامپر و مستر¹⁴، 2019؛ باگان، تور-پورکار و لیورکا¹⁵، 2019؛ مک‌گینلی و کارلو، 2007؛ چونگ هال و چن¹⁶، 2009)، و این رابطه به طور هم زمان در مراحل مختلف رشد وجود دارد (ایورز، برندگن، ویتارو و بورگه¹⁷، 2012؛ کراهه و مولر¹⁸، 2011). به طور گسترده این باور در مورد پرخاشگری انسان وجود دارد که رفتار پرخاشگرانه یک ویژگی شخصیتی است و فرض می‌شود که افراد پرخاشگر عزت نفس پایین و دیدگاه منفی نسبت به خود دارند (آنجن¹⁹، 2010). متغیرهای شخصیتی پیش‌بینی کننده‌های مهمی برای رفتار پرخاشگرانه هستند (آندرسون و بوشمن²⁰، 2002)، و یکی از این متغیرها خودشیفتگی²¹ است (آنگ و یوسف²²، 2005).

خودشیفتگی مدتهاست که توسط روان‌شناسان اجتماعی به عنوان یک ویژگی منفی شخصیتی در نظر گرفته شده است (دوش²³، 2022) و علاقه به مطالعه آن، در سالهای اخیر افزایش یافته است (میلر، کمپیل و پیلکونیس²⁴، 2007). خودشیفتگی به طور گسترده به عنوان یک حس خودبزرگ بینانه²⁵ از اهمیت خویشتن²⁶ تعریف می‌شود (جاج، لپین و ریچ²⁷، 2006)، و یک ویژگی

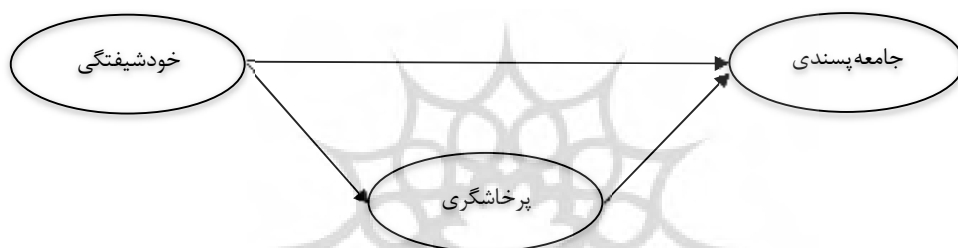
- 1 . Kalmi
- 2 . McGinley & Carlo
3. Aronson
4. Greene
5. Meehan, Hughes & Cavell
6. Barnow, Lucht & Freyberger
- 7 . Sullivan, Farrell & Kliewer
8. Sullivan, Helms, Kliewer & Goodman
9. Ozdemir, Vazsonyi & Cok
10. Sadock & Sadock
11. Lihua & He
12. Spataro, Calabrò & Longobardi
13. Llorca, Richaud & Malonda
14. Malonda, Llorca, Mesurado, Samper & Mestre
15. Bagán, Tur-Porcar and Llorca
16. Chung-Hall & Chen
17. Eivers, Brendgen, Vitaro & Borge
- 18 . Krahé & Möller
19. Öngen
- 20 . Anderson & Bushman
21. Narcissism
22. Ang & Yusof
23. Dosh
24. Miller, Campbell & Pilkonis
- 25 . Grandiose sense
- 26 . Self-importance
- 27 . Judge, LePine & Rich

شخصیتی آزارنده اجتماعی است که با جهت‌گیری بین شخصی خود محورانه، خودبزرگ بین¹، سلطه گر² و دستکاری کننده مشخص می‌شود (پائولوس و ویلیامز³، 2002). خودشیفتگی اغلب در روان‌شناسی شخصیت برای تعریف تیپ شخصیتی استفاده می‌شود که اغلب از نظر اجتماعی مخل است و با فقدان همدلی، احساس بزرگی خود، خودخواهی و احساس استحقاق مشخص می‌شود. چنین افرادی اغلب درگیر قدرت، اعتبار و غرور هستند (دوش، 2022). ویژگی‌های دیگر آن شامل سوء استفاده از دیگران برای منافع شخصی، عدم همدلی و نیاز بیش از حد به تحسین دیگران است (میلر، کمپیل و پیلکونیس، 2007)، که معمولاً با پرخاشگری همراه است (سوربا⁴، 2023).

پرخاشگری در افراد دارای اختلال شخصیت خودشیفته بسیار بالا است (بینکوس، آنسل، پیمنتل، کاین، رایت و لوی⁵، 2009؛ استاک و اسپورر⁶، 2002؛ ویت و کالاهان⁷، 2002). برای نمونه‌های بالینی، محققان همبودی بین اختلالات شخصیتی را در اختلالات شخصیت خودشیفته، ضداجتماعی، مرزی، و هیستریک مشاهده کرده اند (گریلو، سانسلو و مک گلاشان⁸، 2002) و رابطه خودشیفتگی و پرخاشگری در نمونه‌های بالینی معنادار بوده است (کیل و لیلینفلد⁹، 2006؛ ویهه¹⁰، 2003؛ وارن، برنت، ساوث، چاوهان، بیل و فریند¹¹، 2002؛ کوید¹²، 2002)، در نمونه‌های غیربالینی نیز تحقیقات و نظریه‌ها نشان می‌دهند که ویژگی‌های خودشیفتگی در پرخاشگری بزرگسالان نقش دارد (واشبرون، مک ماهان، کینگ، رینیک و سیلور¹³، 2004). مطالعات متعدد از ارتباط بین سطوح بالای خودشیفتگی و رفتار پرخاشگرانه در بزرگسالان حمایت کرده و نشان داده اند که بین خودشیفتگی و پرخاشگری ارتباط مثبت وجود دارد (آنجن، 2010؛ لاک¹⁴، 2009؛ دونلان، ترزنیفسکی، رابینز، موفیت، کاسپی¹⁵، 2005). ارتباط بین خودشیفتگی و پرخاشگری در بین بزرگسالان در زمینه‌های آزمایشگاهی نیز گزارش شده است (بری، چاپلین و گرافمن¹⁶، 2006؛ رییدی، زایشتر، فاستر و مارتینز¹⁷، 2008). در مطالعات آزمایشگاهی، خودشیفته‌ها خشم و پرخاشگری بیشتری را در پاسخ به توهین¹⁸ (باومیستر، بوشمن و کیمپیل، 2000)، و طرد اجتماعی (تونگ و کمپیل¹⁹، 2003) نشان داده اند. خودشیفته‌ها به طور پرخاشگرانه تری نسبت به غیرخودشیفته‌ها به طرد بین شخصی پاسخ می‌دهند (باومیستر، بوشمن و کیمپیل، 2000؛ تونگ و کمپیل، 2003؛ بوشمن، بوناچی، ون دایک، باومیستر، 2003؛ کنراث²⁰، بوشمن و کمپیل، 2006)، و خصومت و کینه توزی²¹ غیرموقعیتی بیشتری را گزارش می‌کنند (براون²²، 2004).

- 1 . Self-aggrandizing
- 2 . Dominance
- 3 . Paulhus & Williams
- 4 . Subra
- 5 . Pincus, Ansell, Pimentel, Cain, Wright & Levy
- 6 . Stucke & Sporer
- 7 . Witte & Callahan
- 8 . Grilo, Sanislow & McGlashan
- 9 . Cale & Lilienfeld
- 10 . Wiehe
- 11 . Warren, Burnette, South, Chauhan, Bale & Friend
- 12 . Coid
- 13 . Washburn, McMahon, King, Reinecke & Silver
- 14 . Locke
- 15 . Donellan, Trzesniewski, Robins, Moffitt, Caspi
- 16 . Barry, Chaplin & Grafeman
- 17 . Reidy, Zeichner, Foster & Martinez
- 18 . Insult
- 19 . Twenge & Campbell
- 20 . Konrath
- 21 . Vengeance
- 22 . Brown

همچنین، رابطه معنادار خودشیفتگی و پرخاشگری در نمونه‌های دانشجویی خارج کشور (مک اینتایر، بارت، مک درموت، جانسون، کاودن و روزن¹، 2007؛ ترل، هیل و ناگوشی²، 2008؛ ریدی، فاستر و زایشنر، 2010؛ میلس، میلر، ویلسون، سیرت، فیو، زایشنر³، 2010؛ لابلستسل، باومیستر، فیبیگ، اکل⁴، 2014)، در مطالعات محدودی انجام و گزارش شده است. اما با توجه به اینکه، خودشیفتگی و رابطه آن با رفتار ضداجتماعی و پرخاشگری به طور وسیعی در بین جوانان دانشگاهی آزمون نشده است (بری، فریک، آدلر و گرافمن⁵، 2007)، و مکانیسم‌های اساسی این رابطه نیز هنوز به طور کامل شناخته نشده است (سوربا، 2023). و نتایج در مطالعات مختلف تا حدودی ناسازگار به نظر می‌رسد (لی هوا و هی، 2021). همچنین، خودشیفتگی و جامعه‌پسندی موضوعات مهمی در روان‌شناسی اجتماعی و شخصیت هستند و روان‌شناسان اجتماعی و شخصیت مدت هاست که به دنبال پیش‌بینی کننده‌های جامعه‌پسندی بوده‌اند (نهرلیچ، گبائور، سدیکیدس و سچویل⁶، 2019)، و اهمیت بررسی جامعه‌پسندی دانشجویان، پیشایندها و شناسایی عوامل پیش‌بین و متضاد آن در داخل کشور دو چندان است. بنابراین، پژوهش حاضر با هدف آزمون الگوی مفهومی طراحی شده در شکل 1، جهت تعیین ارتباط خودشیفتگی و جامعه‌پسندی با نقش واسطه‌ای پرخاشگری انجام می‌شود.

شکل 1. مدل مفهومی ارتباط خودشیفتگی و جامعه‌پسندی با نقش واسطه‌ای پرخاشگری

روش

طرح پژوهش توصیفی از نوع همبستگی می‌باشد که بر اساس مدل داده‌محور، ارتباط بین متغیر پیش‌بین، ملاک و میانجی را با روش معادلات ساختاری واریانس‌محور مورد بررسی قرار می‌دهد. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنندج در سال 1402 است. جهت تعیین حجم نمونه با توجه به اینکه در روش حداقل مربعات جزئی، حجم نمونه پیشنهادی بر اساس خصوصیات رگرسیون OLS پایه گذاری شده است، بنابراین حجم نمونه براساس تحلیل توان قسمتی از مدل با بزرگترین تعداد متغیر پیش‌بین (متغیرهای خودشیفتگی و پرخاشگری به عنوان پیش‌بین و شخصیت جامعه‌پسند به عنوان ملاک) تعیین شد. بنابراین با در نظر گرفتن دو متغیر پیش‌بین، سطح اطمینان $0/99$ ($\alpha = 0/01$)، توان آزمون $0/90$ ($\beta = 0/10$) و حداقل اندازه اثر $(R^2 = 0/05)$ با استفاده از نرم افزار G*Power نمونه مورد نیاز 354 نفر می‌باشد. روش نمونه‌گیری دو مرحله‌ای بود که در مرحله اول به صورت تصادفی خوشه‌ای چهار دانشکده پرستاری و مامایی، فنی و مهندسی، علوم انسانی و دامپزشکی و از هر دانشکده دو رشته انتخاب گردید سپس به صورت در دسترس از هر رشته بین 44 تا 46 نفر انتخاب شد. بعد از حذف پرسش‌نامه‌های ناقص و نامعتبر، 341 مورد وارد تحلیل نهایی شد و محاسبه مجدد توان آزمون، مقدار $0/89$ را نشان می‌دهد

1 . McIntyre, Barrett, McDermott, Johnson, Cowden & Rosen

2. Terrell, Hill, & Nagoshi

3. Maples, Miller, Wilson, Seibert, Few & Zeichner

4. Lobbstael, Baumeister, Fiebig & Eckel

5 . Barry, Frick, Adler & Grafeman

6. Nehrlich, Gebauer, Sedikides, Schoel

که حاکی از توان قابل قبولی می‌باشد. گردآوری داده‌ها به صورت میدانی و با ارائه سه پرسش‌نامه مورد نظر به شرکت‌کنندگان انجام شد و به آنها اطمینان داده شد که پاسخ‌های آنان کاملاً محرمانه خواهد ماند و نیازی به نوشتن نام و نام خانوادگی آنان نیست. بنابراین، در این پژوهش تمامی اصول اخلاقی از جمله اصل رازداری و حفظ مشخصات شرکت‌کنندگان به صورت محرمانه رعایت شد. همچنین، پس از جمع‌آوری پرسش‌نامه‌ها، برای تحلیل داده‌ها، از شاخص‌های آمار توصیفی مانند میانگین و انحراف معیار بهره گرفته شد و به منظور آزمون مدل مفروض و بررسی برازش آن با مدل تجربی و نیز برآورد ضرایب اثر مسیرهای مستقیم و غیرمستقیم از مدل سازی معادلات ساختاری به روش حداقل مربعات جزئی از نرم افزار 3 smart-PLS استفاده شد.

ابزارهای پژوهشی

الف) پرسش‌نامه مجموعه شخصیت جامعه‌پسند: این ابزار توسط لوئیس پندر¹ (2002) ساخته شده است. صفاری نیا و باجلان (1390) نسخه فارسی این پرسش‌نامه 30 گویه ای را تهیه و بر روی 850 دانشجوی اجرا کردند. این پرسش‌نامه از هفت خرده مقیاس تشکیل شده است که در اصل دو عامل همدلی جهت‌گیری شده به سمت دیگران و کمک‌رسانی را می‌سنجد. روش نمره‌گذاری این ابزار که در یک مقیاس پنج درجه‌ای براساس طیف لیکرت برای هر سؤال از صفر تا چهار و برای کل پرسش‌نامه از 0 تا 120 ارزیابی می‌شود. در پژوهش صفاری نیا و باجلان (1390) پایایی پرسش‌نامه با استفاده از روش بازآزمایی 0/98 و همسانی درونی 0/79 به دست آمد. همچنین روایی همزمان پرسش‌نامه با پرسش‌نامه شخصیت پنج عاملی نئو مثبت و معنی دار بود. همسانی درونی این مقیاس با استفاده از روش آلفا 0/87 به دست آمد. همچنین ضریب آلفا در پژوهش صیدی نیز با حجم نمونه (n=373) محاسبه شد که ضرایب مسئولیت اجتماعی (0/62)، ارتباط همدلانه (0/42)، نگاه از منظر دیگران (0/34)، پریشانی فردی (0/32)، استدلال اخلاقی دو جانبه (0/74)، سایر استدلال‌های جهت‌گیری شده (0/71) و نوع دوستی خودگزارش دهی (0/65) به دست آمد (صفیدی و صفاری نیا، 1394). آلفای کرونباخ کل پرسش‌نامه در پژوهش صیدی، احمدیان و صفاری نیا (1398) نیز 0/70 به دست آمد.

ب) پرسش‌نامه خودشیفته: نسخه 40 ماده ای (NPI-40) این پرسش‌نامه خودگزارش دهی، توسط راسکین و تری (1988) ساخته شده است. این پرسش‌نامه شامل هفت خرده مقیاس اقتدار²، نمایشگری یا خودنمایی³، برتری جویی⁴، خودبینی⁵، بهره‌کشی⁶، محقق بودن⁷ و خودبستگی⁸ است. در هر ماده، یک جفت عبارت ارائه می‌شود. از پاسخ دهنده خواسته می‌شود که در هر ماده، هر جمله ای که بیشترین مطابقت را با وضعیت وی دارد، انتخاب نماید. سوالات از صفر تا یک نمره گذاری می‌شود. نمره صفر نشان دهنده فقدان نشانه و نمره یک بیانگر وجود نشانه خودشیفتگی است. در نتیجه دامنه نمرات از صفر تا 40 است که نمرات بالاتر نشان دهنده خودشیفتگی بیشتر است. اجرای آن بین 10 تا 15 دقیقه طول می‌کشد. میانگین نمره برای جامعه کلی 12 الی 15 است. نمره میانگین برای افراد مشهور 17 الی 18 است و نمرات بالاتر از 20 جنبه خودشیفتگی شخصیت فرد را نشان می‌دهند. نتایج پژوهش صفاری نیا، شقاقی و ملکی (1391) نشان داد که پایایی بازآزمایی و همسانی درونی کل پرسش‌نامه شخصیت خودشیفته به ترتیب برابر با 0/81 و 0/77 بود. همچنین ضرایب همبستگی نمره کل این پرسش‌نامه با

1. Penner
2. Authority
3. Exhibitionism
4. Superiority
5. Vanity
6. Exploitativeness
7. Entitlement
8. Self-Sufficiency

پرسش‌نامه چند محوری بالینی میلون-3 و خرده مقیاس برونگرایی و توافق جویی پرسش‌نامه شخصیت پنج عاملی به ترتیب برابر با 0/82 و 0/72 و 0/68 محاسبه شد که بیانگر روایی همگرایی مناسب پرسش‌نامه شخصیت خودشیفته است.

ج) پرسش‌نامه پرخاشگری: این پرسش‌نامه را زاهدی فر (1375) ساخته است و مشتمل بر 30 ماده است که سه عامل را می‌سنجد. چهارده ماده آن عامل «خشم و عصبیت» (سئوالات 1 تا 14) و هشت ماده آن عامل «تهاجم و توهین» (سئوالات 15 تا 22) و هشت ماده، عامل «لجاجت و کینه توزی» (سئوالات 23 تا 30) را می‌سنجد. نمره گذاری آن به صورت لیکرت در چهار درجه هرگز (0)، بندرت (1)، گاهی اوقات (2) و همیشه (3) است. بنابراین، دامنه نمرات برای کل پرسش‌نامه بین 0 تا 90 است. ضرایب بازآزمایی به دست آمده بین نمره‌های آزمودنی‌ها در دو نوبت 0/70 بوده است. همچنین ضریب آلفای کرونباخ 0/874 بوده است (زاهدی فر، نجاریان و شکرکن، 1379). برای سنجش اعتبار مقیاس از اجرای همزمان چندمقیاس از جمله آزمون چندجنبه‌ای شخصیت مینه سوتا استفاده شد. که ضرایب همبستگی این مقیاس با مقیاس نامبرده معنادار بود. در مجموع می‌توان نتیجه گرفت که ضرایب اعتبار این مقیاس رضایت بخش است (زاهدی فر، نجاریان و شکرکن، 1379). آلفای کرونباخ کل پرسش‌نامه در پژوهش صیدی و همکاران 0/88 به دست آمد (صیدی، صفاری نیا و احمدیان، 1398).

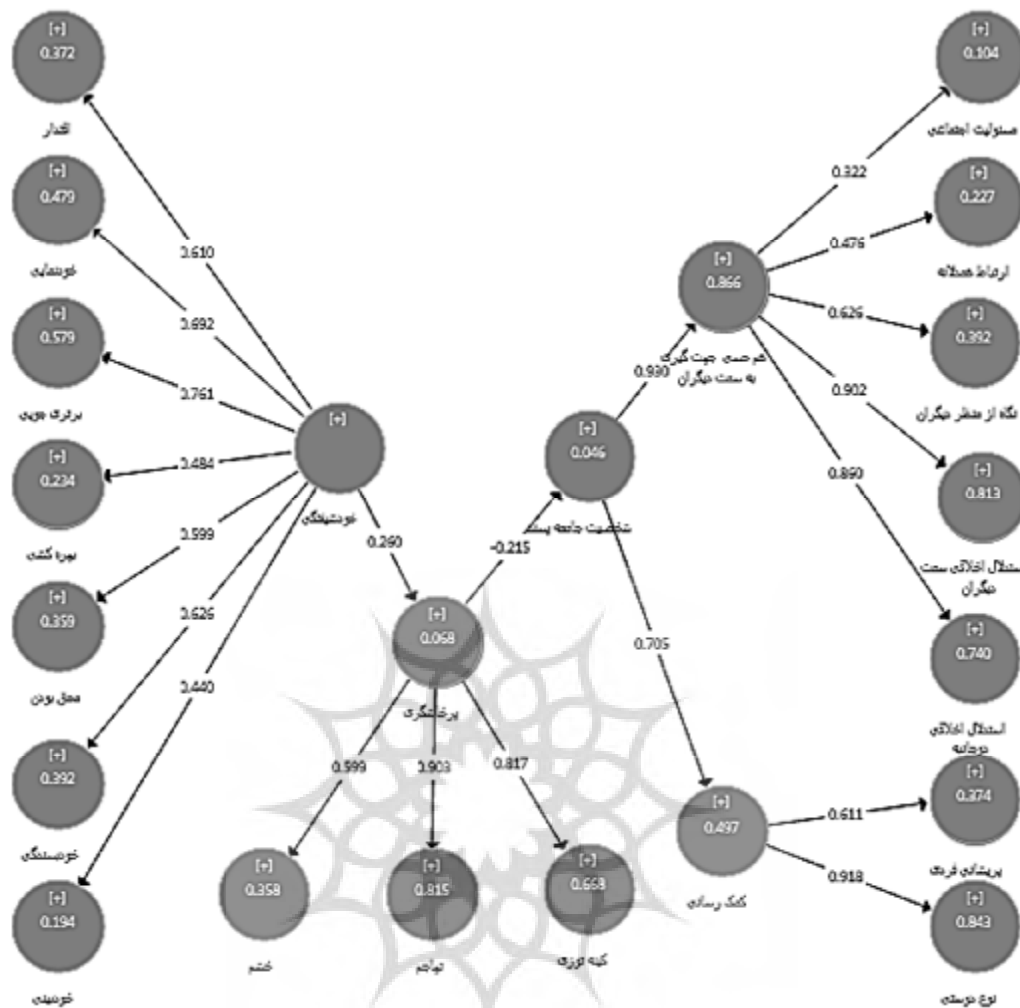
یافته‌ها

آماره‌های توصیفی نشان می‌دهد از مجموع 341 نفر شرکت کننده در پژوهش 174 نفر (51/02 درصد) زن و 167 نفر (48/97 درصد) مرد بودند. اکثریت پاسخ دهندگان دانشجویان مقطع لیسانس و مجرد بودند. جدول 1، آماره‌های توصیفی متغیرهای پژوهش، همچون میانگین و انحراف معیار را نشان می‌دهد.

جدول 1. آماره‌های توصیفی متغیرهای اصلی پژوهش

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	حداقل	حداکثر
خودشیفتگی	15/57	6/04	3/00	34/00
پرخاشگری	43/02	12/95	6/00	78/00
جامعه‌پسندی	69/29	11/59	39/00	112/00

به منظور تحلیل مدل تدوین شده از نرم افزار اسمارت پی ال اس 3 استفاده شد. در این مدل مجموعاً 61 گویه (خودشیفتگی 40، پرخاشگری 30 و شخصیت جامعه‌پسند 30 گویه)، وارد مدل گردید. خودشیفتگی دارای هفت مؤلفه، پرخاشگری سه مؤلفه و شخصیت جامعه‌پسند هفت مؤلفه و همه آن‌ها از نوع متغیرهای مکنون انعکاسی می‌باشند. ابتدا برای مؤلفه‌ها تحلیل عاملی مرتبه اول (گویه‌ها به عنوان شاخص)، و سپس برای مؤلفه تحلیل عاملی مرتبه بالاتر (مؤلفه‌ها به عنوان شاخص)، انجام شد. تحلیل مدل در سه مرحله انجام گرفت در مرحله اول مدل بیرونی (مدل اندازه گیری)، و در مرحله دوم مدل درونی (مدل ساختاری)، و در مرحله سوم کل مدل بررسی شد. در شکل 1 نمودار مسیر به همراه ضرایب استاندارد ارائه شده است. لازم به ذکر است با توجه به عدم معناداری اثر مستقیم خودشیفتگی به شخصیت جامعه‌پسند، در مدل نهایی، این مسیر حذف گردید. همچنین گویه‌های پرسش‌نامه‌ها جهت وضوح بیشتر مدل، با استفاده از امکانات نرم افزار مخفی شده است، علامت مثبت در دایره متغیرهای مکنون گویای این نکته می‌باشد.

شکل 2. نمودار مسیر به همراه ضرایب

مدل اندازه‌گیری

در بررسی مدل‌های بیرونی از سه معیار پایایی، روایی همگرا¹ و روایی واگرا² استفاده شد. در بخش پایایی لازم است که پایایی در سطح معرف و متغیر مکنون بررسی شود. پایایی معرف از طریق سنجش بارهای عاملی و پایایی متغیرهای مکنون از طریق پایایی ترکیبی³، بررسی شد. پایایی در سطح معرف، توان دوم بارهای عاملی گوینده‌ها می‌باشد، که حداقل باید 0/50 باشد که به این معنی است که حداقل نصف واریانس شاخص توسط متغیر مکنون تبیین شده است. بنابراین بارهای عاملی بزرگتر از 0/708 مطلوب می‌باشد و بارهای زیر 0/40 لازم است که حذف شوند. بارهای عاملی بین 0/40 تا 0/70 را در صورتی که با حذف آن‌ها مقدار روایی همگرا (AVE)، افزایش یابد می‌توان حذف کرد (نونالی و برنشتاین⁴، 1994). در این مدل یک گوینده شخصیت جامعه‌پسند جهت افزایش روایی حذف گردید.

1. Convergent Validity
2. Divergent Validity
3. Composite Reliability
4. Nunnally & Bernstein

جدول 2. شاخص‌های پایایی و روایی مدل بیرونی

مقدار همبستگی	مقدار همبستگی	بالاترین همبستگی با	روایی		مؤلفه	متغیر مکنون
			روایی واگرا (فورنل لارکر)	همگرا		
		\sqrt{AVE}	(AVE)	C.R		
0/371		برتری جویی	0/730	0/53	0/77	اقتدار
0/422		خودبستگی	0/726	0/53	0/76	برتری جویی
0/249		خودبستگی	0/763	0/58	0/73	بهره‌کشی
0/296		محق بودن	0/766	0/59	0/74	خودبستگی
0/304		خودنمایی	0/825	0/68	0/81	خودبینی
0/380		محق بودن	0/728	0/53	0/77	خودنمایی
0/242-		مسئولیت اجتماعی	0/764	0/58	0/73	محق بودن
0/589		کینه توزی	0/734	0/54	0/85	تهاجم
0/314		کینه توزی	0/737	0/54	0/78	خشم
0/589		تهاجم	0/709	0/50	0/80	کینه توزی
0/256		نوع دوستی	0/769	0/59	0/74	مسئولیت اجتماعی
0/43		استدلال اخلاقی جهت‌گیری شده	0/783	0/61	0/76	نگاه از منظر دیگران
0/476		هم‌حسی جهت‌گیری شده به سمت دیگران	0/754	0/57	0/72	ارتباط همدلانه
0/729		استدلال اخلاقی سمت دیگران	0/737	0/54	0/78	استدلال اخلاقی دوجانبه
0/43		نگاه از منظر دیگران	0/720	0/52	0/76	استدلال اخلاقی جهت‌گیری شده به سمت دیگران
0/611		کمک‌رسانی	0/778	0/61	0/75	پیشانی فردی
0/256		نگاه از منظر دیگران	0/761	0/58	0/80	نوع دوستی

معیارهای پایایی متغیرهای مکنون آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی می‌باشند. البته به دلیل محافظ کار بودن آلفای کرونباخ و یکسان در نظر گرفتن وزن همه معرف‌ها، در روش حداقل مربعات جزئی (PLS)، بیشتر از پایایی ترکیبی استفاده می‌شود (آذر، غلامزاده، قنواتی، 1391). پایایی ترکیبی بین 0/7 تا 0/9 به عنوان مقادیر رضایت بخش و مقادیر کمتر از 0/6 و بالای 0/90 به عنوان مقادیر نامطلوب محسوب می‌شوند. مرحله بعد ارزیابی مدل بیرونی، بررسی روایی همگرا می‌باشد. میانگین واریانس استخراج شده 1 (AVE)، معیار ارزیابی روایی همگرا به معنی میانگین واریانس مشترک بین متغیر مکنون و معرف‌ها می‌باشد و حداقل مقدار قابل قبول 0/50 است (داوری و رضازاده، 1392). در این مدل همه متغیرهای مکنون دارای روایی همگرای مناسبی می‌باشند. روایی واگرا، سومین معیار بررسی برازش مدل‌های بیرونی است. روایی واگرا، اندازه‌ای است که یک سازه به درستی از سایر سازه‌ها با معیار تجربی متمایز می‌شود. این روایی در دو سطح معرف و متغیر مکنون محاسبه می‌شود. در سطح معرف برای

1. Average Variance Extracted

محاسبه روایی واگرا، از بارهای عرضی استفاده می‌شود که لازم است بار یک معرف متناظر سازه، بیشتر از همه بارهای آن معرف روی سایر سازه‌ها باشد. این شرط در مورد همه معرف‌ها رعایت شده که البته به دلیل طولانی بودن جدول، از ارائه آن خودداری شده است. در سطح متغیر مکنون از معیار فورنل- لارکر¹ استفاده شد که ریشه دوم میانگین واریانس استخراج شده (AVE)، هر متغیر مکنون باید بیشتر از بالاترین همبستگی آن سازه با سایر سازه‌های مدل باشد. منطق این سازه این است که یک سازه باید واریانس بیشتری با معرف‌های خود تا سایر سازه‌ها داشته باشد (فورنل و لارکر، 1981). نتایج پایایی و روایی همگرا و واگرا در جدول 2 ارائه شده است.

جدول 3. شاخص‌های هم خطی، اثرات مستقیم و غیرمستقیم و اندازه اثر مدل درونی پژوهش

اثر مستقیم			مقادیر		هم خطی (VIF)	مسیر
فاصله اطمینان		Sig	T	B		
97%/5	2%/5					
0/358	0/154	0/001	5/00	0/26	1	خودشیفتگی <--- پرخاشگری
0/098-	0/337-	0/001	3/54	0/215-	1	پرخاشگری <--- شخصیت جامعه‌پسند
اثرات غیرمستقیم						
0/020-	0/105-	0/011	2/55	0/056-		خودشیفتگی <--- پرخاشگری <--- جامعه‌پسند
اثرات کل						
0/098-	0/337-	0/011	3/54	0/215-		پرخاشگری <--- شخصیت جامعه‌پسند
0/020-	0/105-	0/011	2/55	0/056-		خودشیفتگی <--- شخصیت جامعه‌پسند

با توجه به نتایج پایایی، روایی همگرا و روایی واگرا می‌توان اذعان کرد که مدل‌های بیرونی، به نحوی مطلوب، توانایی اندازه‌گیری متغیرهای مکنون پژوهش را دارند. لذا، در ادامه مدل درونی (ساختاری)، پژوهش بررسی می‌گردد. در مدل درونی، ارتباط بین متغیرهای مکنون تحقیق مورد بررسی قرار گرفت. اولین معیار برای بررسی مدل درونی، بررسی هم خطی بودن متغیرها بود، که به این منظور از شاخص تحمل و عامل تورم واریانس² (VIF)، استفاده می‌شود. سطح تحمل کمتر از 0/2 (VIF بالاتر از 5)، نشان دهنده هم خطی بین متغیرها می‌باشد. همانطور که نتایج جدول 3 نشان می‌دهد، شرط عدم هم خطی بودن رعایت شده است. دومین معیار ارزیابی مدل درونی، ضرائب مسیر می‌باشند که به منظور بررسی معناداری آن‌ها از رویه خودگردان سازی استفاده شده، این ضرائب به همراه مقادیر T، سطح معناداری و همچنین فاصله اطمینان برای اثرات مستقیم و غیرمستقیم، و کل در جدول 3 ارائه شده است. همانطور که نتایج داخل جدول نشان می‌دهد، تمام مسیرها در سطح $(P \leq 0/01)$ ، معنادار می‌باشند.

جدول 4. شاخص‌های R^2 ، Q^2 و ماتریس اهمیت - عملکرد مدل درونی پژوهش

متغیر	R^2	Q^2
پرخاشگری	0/068	0/018
شخصیت جامعه‌پسند	0/046	0/009

1. Fornell-Larcker

2. Variance Inflation Factor

معیار بعدی که رایج‌ترین معیار ارزیابی مدل درونی می‌باشد، ضریب تعیین (R^2)، می‌باشد که نشان دهنده دقت پیش‌بینی مدل است. براساس نتایج بدست آمده به ترتیب مقدار $0/8$ و $4/6$ واریانس متغیر پرخاشگری و شخصیت جامعه‌پسند توسط مدل تبیین می‌شود.

آخرین معیار ارزیابی مدل درونی Q^2 استون-گیسر¹ می‌باشد که نشان دهنده تناسب پیش‌بین مدل است. این معیار به وسیله رویه چشم پوشی محاسبه می‌شود که نقطه داده‌هایی در معرف‌های متغیرهای درون‌زا حذف و پارامترها با استفاده از نقاط باقیمانده برآورد می‌شود. مقدار Q^2 بیشتر از صفر برای یک متغیر مکنون درون‌زای معین نشان دهنده تناسب پیش‌بین مدل مسیری برای این سازه‌ی خاص است. نتایج این معیار در جدول 4 ارائه شده است و مطلوب می‌باشند.

ارزیابی برازش کلی مدل

مدل کلی معادلات ساختاری پژوهش با استفاده از معیار نیکویی برازش (GOF)، ارزیابی شد. این شاخص هر دو مدل درونی و بیرونی را مدنظر قرار می‌دهد و به عنوان معیاری برای سنجش عملکرد کلی مدل به کار می‌رود. این شاخص برابر با میانگین هندسی متوسط مقادیر اشتراکی و متوسط ضریب تعیین R^2 متغیرهای مکنون درون‌زا است. وتزلس، اُدکرکن و ون آپن² (2009) سه مقدار $0/1$ ، $0/25$ و $0/36$ را به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای GOF معرفی نموده‌اند. با توجه به اینکه مقدار به دست آمده برای مدل پژوهش $0/51$ است، لذا برازش بسیار مناسب مدل کلی تحقیق تأیید می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف آزمون ارتباط خودشیفتگی و جامعه‌پسندی با نقش واسطه‌ای پرخاشگری در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنجند انجام شد. نتایج این پژوهش نشان داد که:

اثر متغیر خودشیفتگی بر پرخاشگری مثبت و معنادار است و این یافته با نتایج پژوهش‌های سوربا (2023)؛ لی هوا و هی (2021)؛ کالمی و همکاران (2019)؛ لابسیتیل، باومایستر، فیبیگ، اکل (2014)؛ رییدی، فاستر و زایشنر (2010)؛ میپل، میلر، ویلسون، سیبرت، فیو و زایشنر (2010)؛ آنجن (2010)؛ لاک (2009)؛ رییدی، زایشنر، فاستر و مارتینز (2008)؛ بری، چاپلین و گرافمن (2006)؛ کل و لیلینفیلد (2006)؛ آنگ و یوسف (2005)؛ واشبورن، مک ماهان، کینگ، رینیک و سیلور (2004)؛ استاک و اسپورر (2002)؛ ویت و کالاهان (2002)؛ وارن، برنت، سوث، چاوهان، بیل و فریند (2002)؛ کویب (2002)؛ همسو و هماهنگ است. چندین تبیین برای توضیح این رابطه ارائه شده است. به این صورت که خودشیفتگی با فهم پرخاشگری و خشونت مرتبط است (لمبه، همیلتون-گیاکریسیس، گارنر و واکر³، 2018)، به همین دلیل، برخی بر ارزش ابزاری پرخاشگری برای خودشیفته‌ها متمرکز شده‌اند و استدلال می‌کنند که پرخاشگری وسیله‌ای برای بازدارندگی و جلوگیری از انتقاد، جهت به دست آوردن مجدد حس تسلط و کنترل بر محیط اجتماعی خود است (باومیستر، اسمارت و بودن، 1996). تبیین‌های دیگر مؤلفه خصمانه پرخاشگری را برجسته کرده‌اند و استدلال می‌کنند که خودشیفته‌ها اثرات منفی قوی (مانند شرم و خشم) را به دنبال بازخورد منفی تجربه می‌کنند که واکنش‌های پرخاشگرانه را تسهیل می‌کند و این امر ممکن است به دلایلی باشد از جمله اینکه خشم و خصومت ناشی از تهدید خودانگاره خودشیفتگی است (کریزان و جوهر⁴، 2015)، و افرادی که دارای ویژگی‌های خودشیفتگی هستند اغلب از پرخاشگری به عنوان یک مکانیسم دفاعی برای حفظ تصور بسیار بیش از حد خود استفاده می‌کنند (دوش، 2022). علاوه بر

1 . Stone-Geisser
2 . Wetzels, Odekerken-Schroder & Van Oppen
3 . Lambe, Hamilton-Giachritsis, Garner and Walker
4 . Krizan & Johar

این توضیحات، پرخاشگری خودشیفته‌ها لزوماً نه با واکنش به یک محرک معین (مثلاً بازخورد منفی)، بلکه با ادراک و تفسیر خود محرک تعیین می‌شود. خودشیفته‌ها بازخورد منفی را تهدیدآمیزتر می‌دانند، دقیقاً به این دلیل که نیت خصمانه‌تری را به دیگران نسبت می‌دهند زیرا خودپنداره ناپایداری دارند و خودپنداره ناپایدار خودشیفته‌ها با نیاز به تحسین ثابت می‌شود و رابطه آن « با تعارض، هیجان شدید، و نااستواری مشخص می‌شود» (رودوال و سوروو، 2003). همین طور، در تبیین دیگر، خودشیفتگی آسیب‌پذیر با تمایل بیشتری به خشم و خصومت همراه است و روان رنجور خوبی بخش بزرگی از این ارتباط را به خود اختصاص داده است. مدیریت ضعیف هیجان، که به عنوان توانایی تنظیم استراتژیک هیجان شناخته می‌شود، همچنین در خصومت مربوط به خودشیفتگی آسیب‌پذیر نقش دارد. روان رنجور خوبی بالا و توانایی ضعیف تنظیم هیجان در میان خودشیفته‌های آسیب‌پذیر به افزایش خشم/خصومت کمک می‌کند، در حالی که ثبات عاطفی احتمالاً از خودشیفته‌های بزرگ در برابر این جنبه‌های درونی پرخاشگری محافظت می‌کند (چارنا، زاجنکوفسکی، ماسیانتوویچ، شیمانیاک 1، 2021). بنابراین، یک توضیح بالقوه برای ارتباط بین خودشیفتگی و پرخاشگری در ارزیابی شناختی و شاید عاطفی تعاملات اجتماعی نهفته است.

تبیین دیگر این رابطه به عزت نفس ناپایدار افراد خودشیفته مربوط می‌شود (باومیستر، 2001). از مهمترین مدل‌های نظری که رابطه بین خودشیفتگی و پرخاشگری را توضیح می‌دهد، مدل ماسک روان پویایی 2 و مدل خودپسندی تهدید شده 3 هستند. مطابق مدل ماسک روان پویایی، افراد دارای عزت نفس پایین خود را در پشت احساس بالا رفته از خود پنهان می‌کنند (زیگلر هیل، مایرز، کلارک 4، 2010). مدل خودپسندی تهدید شده نیز بیان می‌دارد که این وجود عزت نفس پایین نیست که مستقیماً با پرخاشگری ارتباط دارد بلکه تهدیدی برای عزت نفس شخص است که می‌تواند منجر به پرخاشگری شود (باومیستر، بوشمن و کمپبل، 2000). در خودشیفته‌ها، ظاهراً عزت نفس پایین یکی از دلایل مهم پرخاشگری است. با این حال، برخی از محققان پیشنهاد کرده‌اند که پرخاشگری ممکن است به خودگرایی تهدید شده نسبت داده شود، یعنی دیدگاه متورم و خودشیفته نسبت به خود که در معرض تهدید است، نه خود عزت نفس پایین (لی هوا و هی، 2021). بنابراین، حساسیت بیش از حد آنها به موقعیت‌هایی که آنها را تهدیدی برای من (ایگوی) خود تلقی می‌نمایند، آنها را برمی‌انگیزد تا با رفتار پرخاشگرانه، تسلط خود را در موقعیت‌های بین فردی حفظ نمایند (پرز، وهس و جوینر 5، 2005). به این شکل، پرخاشگری می‌تواند در پاسخ به پسخوراند بین شخصی منفی در نتیجه ناتوانی در کنترل تکانه انتقام‌گیری باشد وقتی با تهدید ایگو مواجهه می‌شوند (وزیر و فاندر 6، 2006).

علاوه بر موارد گفته شده، عدم همدلی، بهره‌کشی و برتری جویی از جمله ویژگی‌های افراد خودشیفته است که در بروز پرخاشگری دخیل است. همدلی اندک، احساس استحقاق و ادراک محرومیت از تحسین، و کامرواسازی 7، خودشیفتگان را در معرض پرخاشگری و انتقام قرار می‌دهد (بوشمن، باومایستر، توماس، ریو، بیگر و وست، 2009؛ بوشمن، بوناچی، ون دایک و باومایستر، 2003؛ براون، 2004). بهره‌کشی، نشان‌دهنده میزان تمایل فرد به استثمار دیگران برای رسیدن به اهداف و رفع نیازهای خود در زندگی است و برتری جویی، اشاره به این دارد که یک شخص تا چه حد احساس می‌کند بر دیگران غلبه دارد. افراد با ویژگی‌های بهره‌کشی به احتمال زیاد به منظور تقویت خودانگاره برتری، از پرخاشگری به صورت ابزاری استفاده می‌کنند (سالمیوالی 8، 2001). این تفسیر با مدل پردازش خودتنظیمی مورف و رودوال (2001) سازگار است. افراد با ویژگی‌های خودشیفتگی ممکن است از پرخاشگری واکنشی برای پیش‌برد سازه برتری خود از طریق تسلط جسمی و روانی بر دیگران

- 1 . Czarna, Zajenkowski, Maciantowicz & Szymaniak
- 2 . Psychodynamic mask model
- 3 . Threatened Egotism model
- 4 . Zeigler-Hill, Myers, Clark
- 5 . Perez, Vohs & Joiner
- 6 . Vazire & Funder
- 7 . gratification
- 8 . Salmivalli

استفاده کنند. بر همین اساس، واشبورن و همکاران (2004) دریافتند خودشیفتگی و بهره‌کشی خودشیفتگی به طور مثبت پرخاشگری کلی و پرخاشگری واکنشی را پیش‌بینی می‌کند. آنجن (2010) نیز در پژوهشی بهره‌کشی و قدرت را عامل پرخاشگری افراد خودشیفته می‌داند و نشان داد که بهره‌کشی (عامل ناسازگارانه) پیش‌بین مثبت پرخاشگری جسمانی، خشم و خصومت است و قدرت (عامل سازگارانه) پیش‌بین مثبت پرخاشگری جسمانی، کلامی و خشم است.

آنچه از تبیین‌های مختلف در مورد رابطه خودشیفتگی و پرخاشگری برمی‌آید علاوه بر رابطه کلی این دو متغیر توجه به ابعاد آنها حائز اهمیت است زیرا اگرچه در مطالعات متعدد خودشیفتگی را به انواع خودشیفتگی خودبزرگ بینانه و آسیب‌پذیر (چارنا، زاجنکوفسکی، ماسیاتوویچ، شیمانیاک، 2021)، خودشیفتگی سازگارانه و ناسازگارانه (بری، فریک، آدلر و گرافمن، 2007) تقسیم بندی کرده‌اند. همچنین، تمایزهای مهمی بین پرخاشگری جسمانی / رابطه‌ای و کنشی / واکنشی انجام شده است (رنوف، برندگن، والد، ویتارو، زلازو، بویوین، ... سگوین، 2010)، با این حال، مطالعات قبلی ارتباط معناداری بین خودشیفتگی و پرخاشگری کنشی و واکنشی نشان داده‌اند (کیلی، اوگرودنیچوک، رایس و اولیف، 2017؛ فوساتی، بورونی، آیزنبرگ و مافی، 2010؛ آنگ، و راین، 2009؛ سیه، و آنگ، 2008؛ واشبورن، مک‌ماهان، کینگ، راینکه، و سیلور، 2004)، و از آنجایی که پرخاشگرها، به ویژه افراد قلدر (سالمیوالی و نیمینن، 2002)، تمایل به استفاده از سطوح بالای پرخاشگری کنشی و واکنشی دارند، ممکن است که افراد با ویژگی‌های خودشیفتگی در زمینه‌های مختلف هم از پرخاشگری کنشی و هم واکنشی، هردو، استفاده کنند. برخی مطالعات نیز خاطرنشان ساخته‌اند که پرخاشگری واکنشی ممکن است بیشتر با خودشیفتگی ارتباط داشته باشد زیرا این شکل از پرخاشگری بیشتر به آسیب‌شناسی مربوط می‌شود (راین، دوج، لوبر، رینولدز و لوبر، 2006). همچنین، در مورد خودشیفتگی سازگارانه و ناسازگارانه بری و همکاران (2007) دریافتند که خودشیفتگی ناسازگارانه به طور معناداری با بزهکاری، پرخاشگری آشکار و رابطه‌ای ارتباط دارد. در نهایت، با توجه به آنچه که در مورد رابطه خودشیفتگی و پرخاشگری گفته شد به نظر می‌رسد توجه دقیق به ابعاد و زیرمقیاس‌های این دو متغیر و شاید استخراج ویژگی‌های مشترک زیربنایی این دو بتواند به فهم بهتر این رابطه کمک کند.

نتیجه دیگر این پژوهش نشان داد که اثر متغیر پرخاشگری بر رفتار جامعه‌پسند همسو و هماهنگ با پژوهش‌های بدگانکار (2023)؛ اسپاتارو، کالابرو و لونگوباردی (2020)؛ مالوندا، لیورکا، مسورادو، سامپر، مستره (2019)؛ باگان، تور-پورکار، و لیورکا (2019)؛ لیورکا، ریچاد و مالوندا (2017)؛ چونگ هال و چن (2009)؛ ایورز، برندگن، ویتارو و بورگه (2012)؛ کراهه و مولر (2011)؛ مک‌گینلی و کارلو (2007)؛ صیدی، صفاری‌نیا، احمدیان (1398)؛ زی، چن، لی، زینگ، ژانگ (2016)؛ نانتل-ویور، پیل، کاته و ترمبلی (2014)؛ رومانو، ترمبلی، بولریس و سویشر (2005)؛ بوکسر، تیساک و گلدشتاین (2004) منفی و معنادار است. برای تبیین این رابطه به دلایل متعددی از جمله به نقش هنجارها و باورهای اخلاقی، برنامه پرورش مهارت‌های اجتماعی و سبک‌های فرزندپروری والدین می‌توان اشاره کرد. در تبیین اول از این یافته، فهم رفتارهای جامعه‌پسند و پرخاشگرانه و بینش در روابط پویای بین رفتار پرخاشگرانه و رفتارهای جامعه‌پسند از نظر دلایل مفهومی و عملی از اهمیت برخوردار است. نخست، از لحاظ مفهومی، هر دو رفتار از نظر اخلاقی دارای اهمیت هستند، زیرا هر دو مربوط به رعایت یا نقض هنجارهای اخلاقی هستند، مانند

- 1 . Grandiose And Vulnerable Narcissism
- 2 . Renouf, Brendgen, Parent, Vitaro, Zelazo, Boivin, . . . Séguin
- 3 . Kealy, Ogrodniczuk, Rice & Oliffe
- 4 . Fossati, Borroni, Eisenberg & Maffei
- 5 . Washburn, McMahon, King, Reinecke & Silver
- 6 . Nieminen
- 7 . Raine, Dodge, Loeber, Reynolds & Loeber

نگرانی برای رفاه دیگران، عدالت و انصاف و یا حذف آسیب‌های جسمی و روانی (مالتی و کرتناور¹، 2013؛ آیزنر و مالتی²، 2015). یک تبیین برای این اثر تضاد رفتاری این است که افراد جامعه‌پسند به دلیل همدلی و باورهای اخلاقی بالاتری که در برابر پرخاشگری دارند، ممکن است در حضور پرخاشگری دیگران واکنش بیشتری نشان دهند و فعالانه در رفتارهای غیرپرخاشگرانه شرکت کنند (یونگ و شرودر-آبه، 2019).

تبیین دیگر، به پرورش مهارت‌های اجتماعی مربوط می‌شود. بنابراین، پرخاشگری را می‌توان با استفاده از مهارت‌های اجتماعی که فرد دارد کاهش داد یا در طول زمان آن را توسعه داد. رفتار جامعه‌پسند یکی از مهارت‌های اجتماعی است که در صورت توسعه، می‌تواند به کاهش پرخاشگری کمک کند (بدگانکار، 2023). برنامه‌هایی که همدلی، مدیریت خشم، هویت قومی و باورهای هنجاری را ارتقاء می‌بخشند ممکن است برای کاهش پرخاشگری و افزایش رفتار جامعه‌پسند در بین جوانان نیازمند سازگاری، مفید باشد (بلگریو، نگوین، جانسون و هود³، 2011). مثلاً در مورد همدلی، همدلی رفتار جامعه‌پسند را ارتقاء می‌بخشد و پیش‌بین قوی جامعه‌پسندی است (صیدی، احمدیان، صفاری نیا، 1398)، همدلی و همدردی تغییر توجه از خود به دیگری هستند و این تغییر در تمرکز از خود به دیگری با پرخاشگری کمتر مرتبط شده است (منینگ و بیر⁴، 2002). در نتیجه، به لحاظ عملی، فهم روابط پویای بین رفتار پرخاشگرانه و رفتارهای جامعه‌پسند در شناسایی مداخلاتی که رفتار جامعه‌پسند را افزایش و رفتارهای پرخاشگرانه را کاهش می‌دهند به ما کمک می‌کنند. درک اینکه آیا می‌توان انتظار داشت که تغییر مطلوب در یک نوع رفتار با تغییر بعدی در نوع دیگر مرتبط باشد، ممکن است پیامدهایی برای استراتژی‌های مداخله موجود و همچنین برای طراحی برنامه‌های جدید داشته باشد. به عنوان مثال، اگر افزایش رفتارهای جامعه‌پسند منجر به کاهش رفتار پرخاشگرانه شود، مداخلات ممکن است بر افزایش اولی برای دستیابی به نتایج در مورد دومی متمرکز شود.

تبیین دیگر این رابطه به نقش والدین و شیوه‌های تربیتی آنان برمی‌گردد. رفتارهای جامعه‌پسند در اوایل زندگی باعث افزایش رفتارهای جامعه‌پسند بعدی می‌شود (کارلو، مستره، سمپر، تور و آرمتا⁵، 2010). پس نقش والدین و شیوه‌های تربیتی آنان حائز اهمیت خواهد بود زیرا سبک‌های فرزندپروری والدین با رفتارهای فرزندانشان ارتباط دارد (پادیللا-واکر، کارلو، کریستنسن و یورگاسون⁶، 2012)، رفتار جامعه‌پسند بازدارنده پرخاشگری در دوران کودکی و نوجوانی است (کارلو، هاسمن، کریستینسن، رندال، 2003). و حتی حمایت اجتماعی ادراک شده از خانواده می‌تواند بیشترین نقش را در پیش‌بینی همدلی جهت‌گیری شده به سمت دیگران، کمک رسانی و رفتارهای جامعه‌پسند داشته باشد (صیدی و صفاری نیا، 1394). در عوض، فقدان رابطه خانوادگی مثبت یا تربیتی که با کنترل پاتولوژیک مشخص می‌شود، با رفتار پرخاشگرانه در دوران نوجوانی مرتبط است (ون در گراف، برانژه، دی وید و میوس⁷، 2012؛ باتانوا و لوکاس⁸، 2014).

نتیجه دیگر، با توجه به عدم معناداری اثر مستقیم خودشیفتگی به جامعه‌پسندی، در مدل نهایی، این مسیر حذف گردید. با این حال، این عدم معناداری مغایر با نتایج پژوهش کوفتچی (2022) است که همبستگی منفی بین خودشیفتگی و رفتار جامعه‌پسند را نشان داد و موافق با پژوهش کاوتن و بری (2016) است که نشان دادند خودشیفتگی آسیب پذیر با هیچ یک از انواع رفتارهای جامعه‌پسند رابطه معناداری نشان نداد.

- 1 . Malti & Krettenauer
- 2 . Eisner & Malti
3. Belgrave, Nguyen, Johnson & Hood
4. Manning & Bear
5. Carlo, Mestre, Samper, Tur, and Armenta
- 6 . Padilla-Walker, Carlo, Christensen and Yorgason
- 7 . Van der Graaff, Branje, DeWied and Meeus
8. Batanova & Loukas

در تبیین این عدم معناداری می‌توان گفت خودشیفتگی به عنوان یک ویژگی شخصیتی شناخته می‌شود که شامل مراقبت از دیگران نمی‌شود. در نتیجه، خودشیفته‌ها اگر در نهایت چیزی به نفعشان باشد، می‌توانند جامعه‌پسند باشند (کوفتچی، 2022). خودشیفتگی با همدلی کم، عدم حساسیت به نیازهای دیگران و تمایل به استفاده از دیگران برای منافع خود مرتبط است. یعنی، خودشیفته‌ها ممکن است بیشتر بر ارزش‌های خودخواهانه تأکید کنند تا ارزش‌های اجتماعی. بنابراین، آنها ممکن است داوطلبانه به فعالیت‌های اجتماعی کمک نکنند، مگر اینکه برای افزایش ارزش خود یا خودانگاره آنها مفید باشد (روی، هوی، بائو و شیائو، 2016). همچنین، خودشیفته‌ها تمایل نسبتاً بیشتری برای نشان دادن رفتارهای ضداجتماعی دارند تا جامعه‌پسند، چون آنها تفاوت کمتری بین ضداجتماعی/اجتماعی بودن دیگران قائل هستند و نسبت به رفتارهای اجتماعی دیگران واکنش نشان نمی‌دهند که نشان دهنده تمایل نسبتاً بالاتری برای تأثیر نامطلوب بر جوامع است (چن، نوپکا، هومن و ون کلیف، 2022). یا شاید لازم باشد خودشیفتگی را از طریق موقعیت‌ها (حضور توجه، پاداش‌ها) و انگیزه‌هایی (تمرکز کم بر نیازهای دیگران) که باعث برانگیختن رفتارهای جامعه‌پسند می‌شوند، شناسایی کرد (کنراث، هو و زریز، 2016). همچنین، به نظر می‌رسد که رابطه بین خودشیفتگی و رفتار جامعه‌پسند بر اساس بعد خودشیفتگی و روش ارزیابی رفتار جامعه‌پسند، متفاوت باشد (کاوتن و بری، 2016). بنابراین، توجه به این ابعاد و روش‌ها مهم خواهد بود که امید است در پژوهش‌های آتی مورد توجه قرار گیرد.

بنا به آنچه که گفته شد و با توجه به اثر منفی خودشیفتگی و پرخاشگری بر رفتار جامعه‌پسند نتایج این پژوهش می‌تواند دارای تلویحات کاربردی در حوزه‌های تربیتی و درمانی باشد. این پژوهش نیز همانند سایر مطالعات در حوزه علوم انسانی دارای محدودیت‌هایی بود. از جمله، جامعه مورد مطالعه پژوهش تنها شامل دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنندج بود که می‌تواند بر تعمیم‌پذیری نتایج تأثیر بگذارد. دوم، استفاده از پرسش‌نامه‌های خودگزارش دهی همراه با مسائل قابل توجه، از جمله نیاز به مقبولیت اجتماعی و سوگیری‌های گزارش دهی است. همچنین، از آنجایی که نمی‌توانیم مکانیسم‌ها و مسیرهای جایگزین یا اثرات متغیر سوم را رد کنیم، با احتیاط نتیجه‌گیری می‌کنیم. مهمتر از همه، ماهیت همبستگی و مقطعی پژوهش اجازه نمی‌دهد تا در مورد علیت (و میانجی‌گری) به نتیجه‌گیری قوی بپردازیم یا تغییر تفاوت‌های فردی را در نظر بگیریم بنابراین بخش بزرگی از تفسیر نتایج ما حدس و گمان است.

پژوهش‌های آتی می‌توانند بر متغیرهایی که نقش تعدیل‌کننده و یا میانجی در رابطه بین خودشیفتگی و پرخاشگری، و در رابطه بین پرخاشگری و جامعه‌پسندی ایفا می‌کنند (به عنوان نمونه؛ جنسیت، اسنادهای خصمانه، دیدگاه‌گیری، هوش هیجانی، عزت نفس، ادراک از خود، عوامل اجتماعی و جمعیت شناختی، بدرفتاری دوران کودکی) متمرکز شوند یا بر استخراج ویژگی‌های مشترک شخصیتی در افراد خودشیفته و پرخاشگر که برای اهداف تحقیقاتی و درمانی مهم است اهتمام ورزند. برای به دست آوردن بینش و آگاهی کامل در مورد احتمال سوگیری خودگزارشی‌ها و به دست آوردن اطلاعات دقیق و کامل در مورد خودشیفتگی و جامعه‌پسندی، شاید لازم باشد محققان آینده رفتارهای واقعی را بررسی و اندازه‌گیری کنند شاید به این شکل تفاوت بین رفتارهای خودگزارشی و رفتارهای واقعی اجتماعی مشهودتر گردد و یا علاوه بر خودگزارشی‌ها، از گزارش‌های والدین، خواهر و برادران، همکاران یا همسالان درباره رفتارهای جامعه‌پسند افراد خودشیفته استفاده کنند چون ممکن است افراد رفتارهای جامعه‌پسندانه‌تری را گزارش کنند، اما دیگران آنها را این طور درک نکنند. خودشیفتگی آشکار و خودشیفتگی پنهان ساختارهای متمایزی هستند، تحقیقات آینده می‌توانند رابطه این ابعاد را با پرخاشگری و جامعه‌پسندی کاوش کنند. پژوهش‌های آتی با طرح‌های آزمایشی و بررسی مداخلات (مانند روان‌درمانی، مشاوره یا آموزش)، می‌توانند کاهش خصومت در خودشیفتگی و بهبود جامعه‌پسندی را آزمون کنند. لازم است کاوش در مکانیسم‌های مهم در رابطه بین خودشیفتگی و جامعه‌پسندی ادامه یابد، شاید برخی از متغیرهای دیگر احتمالی (مثلاً ماکیاولیسم)، این ارتباط را توضیح دهند. همچنین، در نظر گرفتن این ارتباط با توجه به سن، فشار یا انتظارات اجتماعی بالا و پایین، محیط (دانشگاه یا خانه) شاید کمک‌کننده باشد. یا شاید بررسی فرآیند استدلال

اخلاقی در افراد خودشیفته برای کمک به دیگران بتواند روابط خودشیفتگی و جامعه‌پسندی را بهتر توضیح دهد. تحقیقات آینده ضروری است رفتارها و انگیزه‌های جامعه‌پسند را در میان انواع و اشکال مختلف خودشیفتگی بررسی کنند، زیرا پژوهش کنونی فقط بر خودشیفتگی کلی و غیرآسیب‌ناختی متمرکز بود.

در کل، نتایج پیامدهایی برای مفهوم سازی خودشیفتگی، اهمیت نقش واسطه‌ای پرخاشگری و بهبود درک شخصیت جامعه‌پسند دارد. لذا، با توجه به اینکه پرخاشگری در ارتباط بین خودشیفتگی و جامعه‌پسندی نقش واسطه‌ای دارد لازم است برای کاهش خودشیفتگی و افزایش جامعه‌پسندی در دانشجویان برنامه‌هایی برای کاهش پرخاشگری و آموزش آنان مدنظر قرار گیرد. زیرا فهم و ارتقاء پیامدهای رشد مثبت دانشجویان و توجه به وضعیت سلامت آنان به عنوان آینده سازان فردای جامعه بسیار حائز اهمیت است. بنابراین پیشنهاد می‌شود که با برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌هایی برای دانشجویان نسبت به ضرورت آموزش مهارت‌های کنترل و مدیریت خشم و پرخاشگری در آنان همت گماشته شود تا زیربنایی صحیح برای سلامت روانی و اجتماعی افراد و به تبع آن سلامت اجتماعی جامعه داشته باشیم.

منابع

- آذر، عادل؛ غلامزاده، رسول؛ قنواتی، مهدی. (1391). مدلسازی مسیری ساختاری در مدیریت، کاربرد نرم افزار PLS Smart. - تهران: نگاه دانش.
- داوری، علی؛ و رضازاده، آرش. (1393). مدل سازی معادلات ساختاری با نرم افزار PLS 5. تهران: جهاد دانشگاهی.
- زاهدی فر، شهین؛ نجاریان، بهمن؛ و شکرکن، حسین. (1379). ساخت و اعتباریابی مقیاسی برای سنجش پرخاشگری. مجله علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه شهید چمران اهواز، 3(7)، 73-102.
- صیدی، ستار؛ احمدیان، حمزه؛ و صفاری نیا، مجید. (1398). مدل ارتباط پرخاشگری و دیدگاه گیری اجتماعی با رفتار جامعه‌پسند با نقش واسطه‌ای اعتماد اجتماعی. پژوهش‌های روان‌شناسی اجتماعی، (4)9، 36، 20-1.
- صیدی، ستار؛ احمدیان، حمزه؛ صفاری نیا، مجید. (1398). مدل ارتباط دیدگاه گیری اجتماعی و خودکنترلی با شخصیت جامعه‌پسند با نقش واسطه‌ای همدلی عاطفی. شناخت اجتماعی. (2)8، 16، 140-123.
- صیدی، ستار؛ صفاری نیا، مجید. (1394). حمایت اجتماعی ادراک شده از خانواده، دوستان و معلمان و ابعاد مختلف شخصیت جامعه‌پسند. فصلنامه پژوهش‌های روان‌شناسی اجتماعی. (17)5، 15-1.
- صفاری نیا، مجید؛ و باجلان، فاطمه. (1390). اعتباریابی و هنجارسازی پرسش‌نامه شخصیت جامعه‌پسند. پایان‌نامه (منتشر نشده). کارشناسی ارشد. دانشگاه پیام نور تهران جنوب.
- صفاری نیا، مجید؛ شفاقی، فرهاد؛ و ملکی، بهرام. (1391). بررسی مقدماتی ویژگی‌های روان‌سنجی پرسش‌نامه شخصیت خودشیفته (NPI-40). فصلنامه مطالعات روان‌شناسی بالینی، (2)8، 92-71.
- Abo, M. M. (2017), Persuading the General Public to Engage in Altruistic Behaviors: The Use of Exemplars and Injustice Salience in Appeals Regarding Food Allergies and Type One Diabetes, PhD Dissertation, The Ohio State University.
- Anderson, C. A., & Bushman, B. J. (2002). Human aggression. *Annual Review of Psychology*, 53(1), 27-51.
- Ang, R. P. & Raine, A. (2009). Reliability, Validity and Invariance of the Narcissistic Personality Questionnaire for Children-Revised (NPQC-R). *Journal of Psychopathological Behavior Assessment*, 31, 143-151.
- Ang, R., P. & Yusof, N. (2005). The Relationship between Aggression, Narcissism, and Self-Esteem in Asian Children and Adolescents. *Current Psychology*, 24(2), 113-122.
- Aronson, M. S. (2011). Early Adolescents Conceptions of Parental and Friend Authority Over Relational Aggression. *The Journal of Early Adolescence*, 26 (3), 344-364.

- Bagán, G., Tur-Porcar, A. M., and Llorca, A. (2019). Learning and Parenting in Spanish Environments: Prosocial Behavior, Aggression, and Self-Concept. *Sustainability*, *11*, 5193; doi:10.3390/su11195193
- Barnow, S., Lucht, M., & Freyberger, H. J. (2005). Correlates of aggressive and delinquent conduct problems in adolescence. *Aggressive Behavior*, *31*, 24–39.
- Barry, C. T., Chaplin, W. F., & Grafeman, S. J. (2006). Aggression following performance feedback: The influence of narcissism, feedback valence, and comparative standard. *Personality and Individual Differences*, *41*, 177-187.
- Barry, C. T., Frick P. J., Adler, K. K. & Grafeman, S. J. (2007). The predictive utility of narcissism among children and adolescents: Evidence for a distinction between adaptive and maladaptive narcissism, *Journal of Child and Family Studies*, *16*, 508-521.
- Bartal, I. B. A., Decety, J., & Mason, P. (2011). Empathy and prosocial behavior in rats. *Science Magazine*, *334*, 1427-1430.
- Batanova, M., and Loukas, A. (2014). Unique and interactive effects of empathy, family, and school factors on early adolescents' aggression. *Journal of Youth Adolescence*, *43*, 1890–1902.
- Batson, C. D. (2011). *Altruism in Humans*. New York, NY: Oxford University Press.
- Baumeister, R. F. (2001). Violent pride: Do people turn violent because of self-hate or self-love? *Scientific American*, *April* 96–101.
- Baumeister, R. F., Bushman, B. J., & Campbell, W. K. (2000). Self-esteem, narcissism, and aggression: Does violence result from low self-esteem or from threatened egotism. *Current Directions in Psychological Science*, *9*, 26–29.
- Baumeister, R. F., Smart, L., & Boden, J. M. (1996). Relation of threatened egotism to violence and aggression: The dark side of high self-esteem. *Psychological Review*, *103*, 5–33.
- Baumsteiger, R. & Siegel, J. T. (2018). *Measuring Prosociality: The Development of a Prosocial Behavioral Intentions Scale*. *Journal of Personality Assessment*, *101*(3), 305-314.
- Belgrave, F. Z., Nguyen, A. B., Johnson, J. L., & Hood, K. (2011). Who is Likely to Help and Hurt? Profiles of African American Adolescents with Prosocial and Aggressive Behavior. *Journal of Youth Adolescence*, *40*, 1012–1024.
- Bhadgaonkar, P. (2023). Relationship between Prosocial behaviour and Aggression among College Students. *International Journal of Interdisciplinary Research and Innovations*. *11*(1), 5-10.
- Boxer, P., Tisak, M. S., and Goldstein, S. E. (2004). Is it Bad to be Good? An Exploration of Aggressive and Prosocial Behavior Subtypes in Adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, *33*(2), 91–100.
- Brown, R. P. (2004). Vengeance is mine: Narcissism, vengeance, and the tendency to forgive. *Journal of Research in Personality*, *38*, 576–584.
- Bushman, B. J., & Baumeister, R. F. (2002). Does self-love or self-hate lead to violence? *Journal of Research in Personality*, *36*, 543-545.
- Bushman, B. J., Baumeister, R. F., Thomaes, S., Ryu, E., Begeer, S., & West, S. G. (2009). Looking again, and harder, for a link between low self-esteem and aggression. *Journal of Personality*, *77*, 427–446.
- Bushman, B. J., Bonacci, A. M., van Dijk, M., & Baumeister, R. F. (2003). Narcissism, sexual refusal, and aggression: Testing a narcissistic reactance model of sexual coercion. *Journal of Personality and Social Psychology*, *84*, 1027–1040.
- Cale, E. M., & Lilienfeld, S. O. (2006). Psychopathy factors and risk for aggressive behavior: A test of the “threatened egotism” hypothesis. *Law and Human Behavior*, *30*, 51–74.
- Carlo, G. (2006). “Care-based and altruistically-based morality,” in *Handbook of Moral Development*, eds M. Killen, and J. G. Smetana, (Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates), 551–579.
- Carlo, G., Hausmann, A., Christiansen, S., Randall, B. A. (2003). Sociocognitive and Behavioral Correlates of a Measure of Prosocial Tendencies for Adolescents. *The Journal of Early Adolescence*. *23*(1), 107–134.
- Carlo, G., McGinley, M., Hayes, R. C., and Martinez, M. M. (2012). Empathy as a mediator of the relations between parent and peer attachment and prosocial and physically aggressive behaviours in Mexican American college students. *Journal of Social and Personal Relationships*. *29*(3), 337-357.
- Carlo, G., Mestre, M. V., Samper, P., Tur, A. M., and Armenta, B. (2010). The longitudinal relations among dimensions of parenting styles, sympathy, prosocial moral reasoning, and prosocial behaviors. *International Journal of Behavioral Development*, *35*(2), 116–124.

- Chen, J., Nevicka, B., Homan, A. C., and van Kleef, G. A. (2022). How Narcissism Shapes Responses to Antisocial and Prosocial Behavior: Hypo-Responsiveness or Hyper-Responsiveness? *Personality and Social Psychology Bulletin*, 48(3), 363–381.
- Chernyak, N., & Kushnir, T. (2018). The influence of understanding and having choice on children's prosocial behavior. *Current Opinion in Psychology*, 20, 107-110.
- Chung-Hall, J., & Chen, X. (2009). Aggressive and Prosocial Peer Group Functioning: Effects on Children's Social, School, and Psychological Adjustment. *Social Development*, 19(4), 659-680.
- Coid, J. W. (2002). Personality disorders in prisoners and their motivation for dangerous and disruptive behaviour. *Criminal Behaviour and Mental Health*, 12, 209–226.
- Czarna, A. Z. Zajenkowski, M., Maciantowicz, O., & Szymaniak, K. (2021). The relationship of narcissism with tendency to react with anger and hostility: The roles of neuroticism and emotion regulation ability. *Current Psychology*, 40, 5499–5514.
- Donellan, M. B., Trzesniewski, K H., Robins, R. W., Moffitt, T. E., Caspi, A. (2005). Low self-esteem is related to aggression, Antisocial behavior, and delinquency. *Psychological Science*, 16, 328-335.
- Dosh, S. (2022). Narcissism, Aggression and Personality Traits among Individual. *The International Journal of Indian Psychology*. 10(4), 378-388.
- Eisner, MP, & Malti, T. (2015). Aggressive and violent behavior. In ME Lamb & RM Lerner (Eds.), *Handbook of Child Psychology and Developmental Science*, Vol. 3: *Social, Emotional and Personality Development* (Vol. 7, pp. 795–884). New York: Wiley.
- Eivers, AR, Brendgen, M, Vitaro, F, & Borge, AIH. (2012). Concurrent and longitudinal links between children's and their friends' antisocial and prosocial behaviour in preschool. *Early Childhood Research Quarterly*, 27(1), 137–146.
- Fornell, C., & Larcker, D. F. (1981). Structural equation models with unobservable variables and measurement error: Algebra and statistics. *Journal of Marketing Research*, 18(3), 328–388.
- Fossati, A., Borroni, S., Eisenberg, N., & Maffei, C. (2010). Relations of proactive and reactive dimensions of aggression to overt and covert narcissism in nonclinical adolescents. *Aggressive Behavior*, 36, 21–27.
- Greene, M. B. (2005). Reducing Violence and Aggression in Schools, *Trauma, Violence & Abuse*, 6(18), 3-10.
- Grilo, C. M., Sanislow, C. A., & McGlashan, T. H. (2002). Cooccurrence of DSM-IV personality disorders with borderline personality disorder. *Journal of Nervous and Mental Diseases*, 190, 552–554.
- Hawley, P. H. (2003). Prosocial and coercive configurations of resources control in early adolescence: A case for the well-adapted Machiavellian. *Merrill-Palmer Quarterly*, 49, 279 – 309.
- Jones, S. M., Brown, J. L., Hoglund, W. L. G., & Aber, J. L. (2010). A school-randomized clinical trial of an integrated social-emotional learning and literacy intervention: Impacts after 1 school year. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 78, 829-842.
- Judge, T., LePine, J. and Rich, B. (2006). Loving Yourself Abundantly: Relationship of the Narcissistic Personality to Self- and Other Perceptions of Workplace Deviance, Leadership, and Task and Contextual Performance', *Journal of Applied Psychology*, 91(4), 762–776.
- Jung, J., & Schröder-Abé, M. (2019). Prosocial behavior as a protective factor against peers' acceptance of aggression in the development of aggressive behavior in childhood and adolescence. *Journal of Adolescence*, 74, 146-153.
- Kalemi G, Michopoulos I, Efstathiou V, Konstantopoulou F, Tsaklakidou D, Gournellis R and Douzenis A (2019). Narcissism but Not Criminality Is Associated With Aggression in Women: A Study Among Female Prisoners and Women Without a Criminal Record. *Frontiers in Psychiatry* 10, 1-11.
- Kauten, R. L., & Barry, C. T.(2016). Adolescent narcissism and its association with different indices of prosocial behavior. *Journal of Research in Personality*, 60, 36-45.
- Kealy, D., Ogrodniczuk, J. S., Rice, S. M., & Oliffe, J. L. (2017). Pathological narcissism and maladaptive self-regulatory behaviors in a nationally representative sample of Canadian men. *Psychiatry Research*, 256, 156–161.
- Köfteci, E. D. (2022). *Do narcissists act more prosocial with the presence of an incentive?* Master's Thesis Work & Organization Psychology. Department of Social Psychology, Tilburg University.

- Konrath, S., Bushman, B. J., & Campbell, W. K. (2006). Attenuating the link between threatened egotism and aggression. *Psychological Science, 17*, 995–1001.
- Konrath, S., Ho, M.-H., & Zarins, S. (2016). The Strategic Helper: Narcissism and Prosocial Motives and Behaviors. *Current Psychology, 35* (2), 182–194.
- Krahe, B., & Möller, I. (2011). Links between self-reported media violence exposure and teacher ratings of aggression and prosocial behaviour among German adolescents. *Journal of Adolescence, 34*, 279–287.
- Krizan, Z., & Johar, O. (2015). Narcissistic rage revisited. *Journal of Personality and Social Psychology, 108*, 784–801.
- LaFontana, K. M., & Cillessen, A. H. N. (2002). Children's perceptions of popular and unpopular peers: A multimethod assessment. *Developmental Psychology, 38*, 635–647.
- Lambe, S., Hamilton-Giachritsis, C., Garner, E., and Walker, J. (2018). The Role of Narcissism in Aggression and Violence: A Systematic Review. *Trauma, Violence, & Abuse, 19*(2):209-230.
- Lihua, ZH & He, ZHU. (2021). Relationship between narcissism and aggression: A meta-analysis. Chinese Psychological Society. 53(11), 1228-1243.
- Liorca, A., Richaud M. C., and Malonda, E. (2017). Parenting Styles, Prosocial, and Aggressive Behavior: The Role of Emotions in Offender and Non-offender Adolescents. *Frontiers in Psychology, 8*, 1-11.
- Lobbetael, J., Baumeister, R. F., Fiebig, T., & Eckel, L. A. (2014). The role of grandiose and vulnerable narcissism in self-reported and laboratory aggression and testosterone reactivity. *Personality and Individual Differences, 69*, 22–27.
- Locke, K. D. (2009). Aggression, narcissism, self-esteem, and the attribution of desirable and humanizing traits to self versus others. *Journal of Research in Personality, 43*, 99-102.
- Malonda, E., Llorca, A., Mesurado, B., Samper, P., and Mestre, M. V. (2019). Parents or Peers? Predictors of Prosocial Behavior and Aggression: A Longitudinal Study. *Frontiers in Psychology, 10*, 2379, 1-12.
- Malti, T., & Krettenauer, T. (2013). The relation of moral emotion attributions to prosocial and antisocial behaviour: A meta-analysis. *Child Development, 84*(2), 397–412.
- Manning, M. A., Bear, G. G. (2002). Are children's concerns about punishment related to their aggression? *Journal of School Psychology, 40*(6), 523–539.
- Maples, J. L., Miller, J. D., Wilson, L. F., Seibert, L. A., Few, L. R., & Zeichner, A. (2010). Narcissistic personality disorder and self-esteem: An examination of differential relations with self-report and laboratory-based aggression. *Journal of Research in Personality, 44*, 559–563.
- McGinley M., & Carlo, G. (2007). Two Sides of the Same Coin? The Relations between Prosocial and Physically Aggressive Behaviors. *Journal of Youth Adolescence, 36*, 337–349.
- McIntyre, M. H., Barrett, E. S., McDermott, R., Johnson, D. D. P., Cowden, J., & Rosen, S. P. (2007). Finger length ratio (2D:4D) and sex differences in aggression during a simulated war game. *Personality and Individual Differences, 42*, 755–764.
- McMahon, S. D., Wernsman, J., & Parnes, A. L. (2006). Understanding prosocial behavior: The impact of empathy and gender among African American adolescents. *Journal of Adolescent Health, 39*, 135–137.
- Meehan, B. T., Hughes, J., & Cavell, T. (2003). Teacher–student relationships as compensatory resources for aggressive children. *Child Development, 74*, 1145–1157.
- Miller, J. D., Campbell, W. K., & Pilkonis, P. A. (2007). Narcissistic personality disorder: relations with distress and functional impairment. *Comprehensive psychiatry, 48*, 170–177.
- Morf, C. C., and Rhodewalt, F. (2001). Unraveling the paradoxes of narcissism: A dynamic self-regulatory processing model. *Psychological Inquiry, 12*(4), 177–196.
- Nantel-Vivier, A., Pihl, R. O., Coté, S., and Tremblay, R. E. (2014). Developmental association of prosocial behavior with aggression, anxiety and depression from infancy to preadolescence. *Journal of Child Psychology and Psychiatry. 55*(10), 1135–1144.
- Nehrlich, A. D., Gebauer, J. E., Sedikides, C., Schoel, C. (2019). Agentic Narcissism, Communal Narcissism, and Prosociality. *Journal of Personality and Social Psychology. 17*(1), 142–165.
- Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (1994). Psychometric theory (3rd ed.). New York, NY: McGraw-Hill.
- Öngen, D. E. (2010). Relationships between narcissism and aggression among non-referred Turkish university students. *Procedia Social and Behavioral Sciences, 5*, 301–305.

- Ozdemir, Y., Vazsonyi, A. T., & Cok, F. (2012). Parenting processes and aggression: the role of self-control among Turkish adolescent. *Journal of Adolescence*, 36(1), 65-77.
- Padilla-Walker, L. M., Carlo, G., Christensen, K. J., and Yorgason, J. B. (2012). Bidirectional relations between authoritative parenting and adolescents'. Prosocial behaviours. *Journal of Research on Adolescence*, 22(3), 400-408.
- Pagano, M.E., Zeltner, B., Post S., Jaber, J., Zywiak, W.H., & Stout, R.L. (2009). Who should I help to stay sober? Helping behaviors among alcoholics who maintain long-term sobriety. *Journal of Studies on Alcohol and Drugs*, 27, 38-50.
- Paulhus, D. L., & Williams, K. M. (2002). The dark triad of personality: Narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *Journal of Research in Personality*, 36, 556-563.
- Penner, J. F., Dovidio, J. A., Piliavin, & Schroeder D. A. (2005), Pro-social behavior: multilevel perspectives. *Annual Review of Psychology*, 56, 365-392.
- Perez, M. Vohs, K. D. & Joiner T. E. (2005). Discrepancies between self and other esteem as correlates of aggression. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 24, 607-620.
- Pincus, A. L., Ansell, E. B., Pimentel, C. A., Cain, N. M., Wright, A. G. C., & Levy, K. N. (2009). Initial construction and validation of the Pathological Narcissism Inventory. *Psychological Assessment*, 21, 365-379.
- Quain, S., Yidana, X. D., Ambotumah, B. B. (2016). Prosocial Behavior amongst Students of Tertiary Institutions: An Explorative and a Quantitative approach. *Journal of Education and Practice*. 7(9), 26-33.
- Raine, A., Dodge, K., Loeber, R., Reynolds, C., & Loeber, M. (2006). Proactive and reactive aggression in adolescents: development of a self-report scale and initial construct validity. *Aggressive Behavior*, 32, 159-171.
- Reidy, D. E., Foster, J. D., & Zeichner, A. (2010). Narcissism and unprovoked aggression. *Aggressive Behavior*, 36, 414-422.
- Reidy, D. E., Zeichner, A., Foster, J. D., & Martinez, M. A. (2008). Effects of narcissistic entitlement and exploitativeness on humanphysical aggression. *Personality and Individual Differences*, 44, 865-875.
- Renouf, A., Brendgen, M., Parent, S., Vitaro, F., Zelazo, P. D., Boivin, M., . . . Séguin, J. R. (2010). Relations between theory of mind and indirect and physical aggression in kindergarten: Evidence of the moderating role of prosocial behaviors. *Social Development*, 19(3), 535-555.
- Rhodewalt, F., & Sorrow, D. L. (2003). Interpersonal self-regulation: lessons from the study of narcissism. In M. R. Leary, & J. P. Tangney (Eds.) *Handbook of self and identity* (pp. 519-535). New York: Guilford.
- Romano, E., Tremblay, R. E., Boulerice, B., and Swisher, R. (2005). Multilevel Correlates of Childhood Physical Aggression and Prosocial Behavior. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 33(5), 565-578.
- Ruyi, D., Hui, Z., Bao, Z., Xiao. C. (2016). Narcissism and Adolescents' Prosocial Behaviors: The Role of Public and Private Situations[J], *Acta Psychologica Sinica*, 8, 981-988.
- Sadock, B.J. & Sadock, V.A. (2007). *Synopsis of Psychiatry Bahavioural Science* (10th ed.). Lippincott Williams & Wilkins.
- Salmivalli, C. (2001). Feeling good about oneself, being bad to others? Remarks on self-esteem, hostility, and aggressive behavior. *Aggression and Violent Behavior*, 6, 375-393.
- Salmivalli, C., and Nieminen, E. (2002). Proactive and reactive aggression among school bullies, victims, and bully-victims. *Aggressive Behavior*, 28, 30-44.
- Seah, S. L., & Ang, R. P. (2008). Differential correlates of reactive and proactive aggression in Asian adolescents: relations to narcissism, anxiety, schizotypal traits, and peer relations. *Aggressive Behavior*, 54, 890-902.
- Spataro, P., Calabrò, M. & Longobardi, E. (2020). Prosocial behaviour mediates the relation between empathy and aggression in primary school children, *European Journal of Developmental Psychology*, 17(5), 727-745.
- Stucke, T. S., & Sporer, S. (2002). When a grandiose self-image is threatened: Narcissism and selfconcept clarity as predictors of negative emotions and aggression following ego-threat. *Journal of Personality*, 70, 509-532.
- Subra, B. (2023). Why narcissists are more likely to be aggressive? The role of hostile attribution bias. *International Journal of Psychology*, 58(6), 518-525.

- Sullivan, T. N., Farrell, A. D., & Kliewer, W. (2006). Peer victimization in early adolescence: Association between physical and relational victimization and drug use, aggression, and delinquent behaviors among urban middle school students. *Development and Psychopathology, 18*, 119–137.
- Sullivan, T. N., Helms, S. W., Kliewer, W., & Goodman, K. L. (2010). Associations between sadness and anger regulation coping, emotional expression, and physical and relational aggression among urban adolescents. *Social Development, 19*, 30–51.
- Terrell, H. K., Hill, E. D., & Nagoshi, C. T. (2008). Gender differences in aggression: The role of status and personality in competitive interactions. *Sex Roles, 59*, 814–826.
- Twenge, J. M., & Campbell, W. K. (2003). Isn't it fun to get the respect that we're going to deserve? Narcissism, social rejection, and aggression. *Personality and Social Psychology Bulletin, 29*, 261–272.
- Van der Graaff, J., Branje, S., DeWied, M., and Meeus, W. (2012). The moderating role of empathy in the association between parental support and adolescent aggressive and delinquent behaviour. *Aggressive Behavior, 38*, 368–377.
- Vazire, S., & Funder, D. C. (2006). Impulsivity and the self-defeating behavior of narcissists. *Personality and Social Psychology Review, 10*, 154–165.
- Warren, J. I., Burnette, M., South, S. C., Chauhan, P., Bale, R., & Friend, R. (2002). Personality disorders and violence among female prison inmates. *Journal of the American Academy of Psychiatry and the Law, 30*, 502–509.
- Washburn, J. J., McMahon, S. D., King, C. A., Reinecke, M. A., & Silver, C. (2004). Narcissistic features in young adolescents: Relations to aggression and internalizing symptoms. *Journal of Youth and Adolescence, 33*(3), 247–260.
- Washburn, J. J., McMahon, S. D., King, C. A., Reinecke, M. A., and Silver, C. (2004). Narcissistic Features in Young Adolescents: Relations to Aggression and Internalizing Symptoms. *Journal of Youth and Adolescence, 33*(3), 247–260.
- Welsh, M., Parke, R. D., Widaman, K., & O'Neil, R. (2001). Linkages between children's social and academic competence: A longitudinal analysis. *Journal of School Psychology, 39*, 463–481.
- Wentzel, K. R., Filisetti, L., & Looney, L. (2007). Adolescent prosocial behavior: The role of self-processes and contextual cues. *Child Development, 78*, 895–910.
- Wetzels, M., Odekerken-Schroder, G., & Van Oppen, C. (2009). Using PLS path modeling for assessing hierarchical construct models: Guidelines and empirical illustration. *MIS Quarterly, 33*, 177–195.
- Wiehe, V. R. (2003). Empathy and narcissism in a sample of child abuse perpetrators and a comparison sample of foster parents. *Child Abuse and Neglect, 27*, 541–555.
- Witte, T. H., & Callahan, K. L. (2002). Narcissism and anger: An exploration of underlying correlates. *Psychological Reports, 90*(3, Pt. 1), 871–875.
- Xie, X., Chen, W., Lei, L., Xing, C., Zhang, Y. (2016). The relationship between personality types and prosocial behavior and aggression in Chinese adolescents. *Personality and Individual Differences, 95*, 56–61.
- Zeigler-Hill, V., Myers, E. M., Clark, C. B. (2010). Narcissism and self-esteem reactivity: the role of negative achievement events. *Journal of Research in Personality, 44*(2), 285–292.